

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه روانشناسی ورزشی

عنوان:

بررسی نقش جنسیتی و اضطراب اجتماعی اندام در مردان ورزشکار رشته ایروبیک ژیمناستیک و زنان

ورزشکار رشته فوتسال

استاد راهنما: دکتر سیده ناهید بوشهری

استاد مشاور: دکتر صدیقه حیدری نژاد

نگارنده: مریم عفراوی

مهر ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به

پیشگاه مقدس صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

تقدیم به

پدر و مادر بزرگوارم

که در تربیت و هدایت من کوشیدند

تقدیم به

فرزند عزیزم و همسر طبور و قداکارم

که همیشه همراه من بودند

خداوند جهان را سپاس می گویم به خاطر فضل و رحمتی که بر

من در تمامی مراحل زندگیم ارزانی داشته است.

بر خود لازم می دانم از استاد محترم و بزرگوار خانم دکتر ناهید شتاب بوشهری که بیدریغ و پرتلاش راهنمای من بودند کمال تشکر و قدردانی را می نمایم .

از استاد محترم دکتر صدیقه حیدری نژاد که مشاوره این پژوهش را بر عهده داشتند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از همراهی صمیمانه ی همسر دلسوز و مهربانم و صبر و شکیبایی دخترم سمانه جان تشکر و قدردانی بی پایان دارم.

از تمامی اساتید بزرگوار که در طول تحصیل از محضر ایشان کسب علم و تجربه نمودم قدردانی می نمایم.

از تمامی دوستان عزیزم که یار و یاور من در طول دوران تحصیل بودند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول

مقدمه..... ۲

بیان مساله..... ۴

ضرورت و اهمیت تحقیق..... ۶

اهداف تحقیق..... ۷

فرضیه های تحقیق..... ۸

محدودیت های تحقیق..... ۸

تعریف واژه های تحقیق..... ۹

فصل دوم

مقدمه..... ۱۳

الف) مبانی نظری..... ۱۳

دیدگاه روان تحلیل گری..... ۱۳

دیدگاه هورنای..... ۱۴

دیدگاه یونگ..... ۱۵

دیدگاه چودورو..... ۱۷

دیدگاه یادگیری اجتماعی..... ۱۸

دیدگاه شناخت گرایان..... ۱۹

- طرحواره ۲۰
- نظریه طرحواره جنسیتی بم ۲۲
- عوامل موثر بر نقش جنسیتی ۲۷
- کاهش دادن کلیشه سازی جنسیتی در کودکان ۳۲
- عقاید جنسیت کلیشه ای در اواسط کودکی ۳۳
- هویت و رفتار جنسیتی در اواسط کودکی ۳۵
- قابلیت ورزشی درک شده در دختران و پسران ۳۶
- طبقه بندی متنی ۳۷
- زنان و جنبش المپیک ۳۸
- تاثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی بر گسترش ورزش زنان ۳۹
- اضطراب اجتماعی ۴۱
- نظریه روانکاوی اضطراب ۴۳
- نظریه زیست شناختی اضطراب ۴۴
- نظریه رفتاری اضطراب ۴۴
- نظریه یادگیری اجتماعی ۴۴
- نظریه شناختی اضطراب ۴۵

نظریه پدیدارشناختی اضطراب..... ۴۶

اضطراب اجتماعی اندام..... ۴۷

معرفی رشته ورزشی ایروبیک ژیمناستیک..... ۴۸

معرفی رشته ورزشی فوتسال..... ۴۹

پیشینه تحقیق..... (ب) ۴۹

پیشینه تحقیقات داخلی..... ۴۹

پیشینه تحقیقات خارجی..... ۵۱

فصل سوم

مقدمه..... ۶۰

روش تحقیق..... ۶۰

جامعه آماری و نمونه آماری..... ۶۰

متغیرهای تحقیق..... ۶۰

ابزار و وسایل اندازه گیری..... ۶۱

روش آماری و تجزیه و تحلیل داده ها..... ۶۲

فصل چهارم

۶۴ ..... مقدمه

۶۴ ..... یافته های توصیفی

۷۲ ..... یافته های مربوط به فرضیه های تحقیق

فصل پنجم

۷۸ ..... مقدمه

۷۸ ..... خلاصه پژوهش

۷۸ ..... یافته های تحقیق

۷۹ ..... نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها

۸۰ ..... بحث و نتیجه گیری

۸۲ ..... پیشنهادات برخاسته از تحقیق

۸۳ ..... پیشنهاداتی جهت تحقیقات آینده

۸۴ ..... منابع

فهرست نمودارها

نمودار	صفحه
نمودار ۱-۴: میانگین سن آزمودنی‌ها بر حسب سال.....	۶۴
نمودار ۲-۴: میانگین سابقه آزمودنی‌ها بر حسب سال.....	۶۵
نمودار ۳-۴: توزیع سطح رقابت آزمودنی‌ها.....	۶۶
نمودار ۴-۴: توزیع تاهل آزمودنی‌ها.....	۶۷
نمودار ۵-۴: توزیع مقام ورزشی آزمودنی‌ها.....	۶۸
نمودار ۶-۴: توزیع مقام ورزشی آزمودنی‌ها بر حسب سال.....	۶۹
نمودار ۷-۴: میانگین زنانگی و مردانگی آزمودنی‌ها.....	۶۹
نمودار ۸-۴: میانگین اضطراب اجتماعی اندام آزمودنی‌ها.....	۷۰
نمودار ۹-۴: توزیع درصد سنخ‌های جنسیتی در آزمودنی‌ها.....	۷۱

فهرست جداول

صفحه	جدول
۶۴.....	جدول ۱-۴: توزیع سن آزمودنی‌ها برحسب سال.....
۶۵.....	جدول ۲-۴: توزیع سابقه ورزشی آزمودنی‌ها برحسب سال.....
۶۶.....	جدول ۳-۴: توزیع سطح رقابت آزمودنی‌ها.....
۶۷.....	جدول ۴-۴: توزیع تأهل آزمودنی‌ها.....
۶۸.....	جدول ۵-۴: توزیع مقام ورزشی آزمودنی‌ها.....
۶۹.....	جدول ۶-۴: توزیع سطح مقام آزمودنی‌ها برحسب سال.....
۶۹.....	جدول ۷-۴: میانگین و انحراف معیار پراکندگی میزان زنانگی و مردانگی آزمودنی‌ها.....
۷۰.....	جدول ۸-۴: میانگین و انحراف معیار پراکندگی میزان اضطراب اجتماعی اندام آزمودنی‌ها.....
۷۱.....	جدول ۹-۴: توزیع فراوانی و درصد سنخ‌های جنسیتی در آزمودنی‌ها.....
۷۳.....	جدول ۱۰-۴: توزیع فراوانی و درصد سنخ‌های جنسیتی در آزمودنی‌ها زن.....
۷۳.....	جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون خی دو.....
۷۴.....	جدول ۱۲-۴: توزیع فراوانی و درصد سنخ‌های جنسیتی در آزمودنی‌ها مرد.....
۷۴.....	جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون خی دو.....

جدول ۱۴-۴: نتایج آزمون تی مستقل..... ۷۵

فهرست مطالب	ز
-------------	---

جدول ۱۵-۴ آزمون تی مستقل جهت مقایسه مردانگی مردان و زنان ورزشکار..... ۷۵

جدول ۱۶-۴ آزمون تی یک نمونه ای جهت بررسی میزان اضطراب اجتماعی اندام در مردان..... ۷۵

جدول ۱۷-۴: آزمون تی یک نمونه ای جهت بررسی میزان اضطراب اجتماعی اندام در زنان..... ۷۶

جدول ۱۸-۴: نتایج آزمون تی مستقل..... ۷۶

فصل اول:

مقدمه و معرفی

مقدمه

بیان مساله

ضرورت و اهمیت

اهداف

فرضیه ها

شناسایی جنسیت یکی از مهم ترین ابعاد ساختن احساس هویت فردی است و البته یکی از معیارهای اصلی شناخته شدن افراد در اجتماع نیز می باشد (سوروکا و برجیز، ۲۰۱۱). نقش جنسیتی رفتارهای آموخته شده ای است که در جامعه، شرایطی را فراهم می سازد که فعالیت ها، وظایف و مسئولیت هایی را نسبت به زنان و مردان تعیین می کنند. زنانگی و مردانگی یک فرد به آن اندازه ای بر می گردد که در آن افراد خودشان را با توجه به آنچه که در جامعه مرد یا زن بودن معنا می شود به عنوان مردانه یا زنانه می بینند. مردانگی و زنانگی ریشه در جنبه های اجتماعی دارند، تا مسایل زیستی (راتوس^۲، ۱۹۸۹ ترجمه گنجی ۱۳۷۵).

محققان دریافته اند که ورزشهای زیبا، آرام و مسرت بخش برای زنان مناسب و برای مردان نامناسب است. مثال رایج از ورزشهای مناسب زنان، ژیمناستیک، رقص و اسکی روی یخ می باشد که با روحیات آنها سازگارتر و دارای حرکات دلپذیرتری می باشد (کاوولا^۳، ۲۰۰۱). طبقه بندی ورزشها به عنوان مردانه تاکید کمی بر زیبایی دارد و بیشتر به رقابت، قدرت و پرخاشگری توجه می نماید. مثالهایی از این ویژگیها می تواند در هاکی، کشتی و بدنسازی مشاهده شود که نیاز به قدرت بدنی و یا استفاده از تماس بدنی برای موفقیت دارد (آلی و هیکس^۴، ۲۰۰۵؛ دوورکین^۵، ۲۰۰۱؛ رز و شاینیو^۶، ۲۰۰۷). افرادی که در ورزشهای نامناسب جنس شرکت می کنند به احتمال زیاد با پیامدهای منفی همچون نقض هنجارهای سنتی اجتماع روبرو می شوند (بلایند و توب^۷، ۱۹۹۲؛ هالبرت^۸، ۱۹۹۷؛ کولنس^۹، ۱۹۹۵). شاید درک اهمیت زن و مرد

---

¹. Soroca and Bergier

². Rathus

³. koivula

⁴. Alley & Hicks

⁵. Dworkin

⁶. Ross & Shinew

⁷. Blinde & Taub

⁸. Halbert

⁹. Kolnes

ورزشکار بودن و اصلاح فرضیات غلط با هدف تغییر سنت ارائه شده از آنان مخصوصاً وقتی شکل بدنی را در نظر بگیریم مشکل است (رز و شاینیو، ۲۰۰۸).

بسیاری از صاحب نظران دلایل ورزش کردن مردم را به دو دسته ی اصلی دلایل اجتماعی و دلایل درونی تقسیم می کنند. مقصود از دلایل اجتماعی، انگیزه هایی است که ریشه در تعاملات اجتماعی دارد، یکی از انگیزه های اجتماعی ورزش، تمایل به اثر گذاری مطلوب بر روی دیگران است. اغلب مردم ترجیح می دهند که با افراد جذاب سر و کار داشته باشند و جذاب جلوه کنند و به طور معمول به سختی تلاش می کنند که برداشت های دیگران از خود را به خوبی مدیریت کنند. این پدیده، مدیریت برداشت یا خود ارائه گری^۱ نامیده میشود. مقصود از خودارائه گری تلاش فرد برای ارائه تصویر مطلوب از خود، از طریق انتخاب یا حذف فعالانه برخی از ابعاد خود به منظور ایجاد برداشت مطلوب در نزد دیگران است (لنتز، هاردی و آینسورت^۲، ۱۹۹۷).

از آنجا که تمرینات ورزشی اغلب در موقعیت های اجتماعی صورت می گیرد، منطقی است که نگرانی های افراد در مورد نحوه ارائه خود باید مورد توجه باشد. گاهی ممکن است افراد با در پیش گرفتن رویه محافظه کارانه به جای آنکه سعی کنند بر دیگران تأثیر بگذارند، تلاش می کنند از تأثیرگذاری منفی اجتناب ورزند چنین تلاشی "خودارائه گری محافظتی"^۳ نامیده می شود. براین اساس، با توجه به اینکه در محیط های ورزشی احتمال کنجکاوی افراد در مورد شکل ظاهری بدن یکدیگر زیاد است، تعجب آور نیست که ببینیم برخی افراد فقط در این گونه محیط ها اقدام به انجام رفتارهای خودارائه گری محافظتی می کنند. یکی از عوامل زمینه ساز رفتار خودارائه گری محافظتی، اضطراب اجتماعی^۴، است. مراد از اختلال اضطراب اجتماعی، ترس آشکار و پیوسته از موقعیت های اجتماعی است و از این باور فرد ناشی می شود که او در این موقعیت ها به طرز خجالت آور یا تحقیرآمیزی رفتار خواهد کرد. یکی از انواع اضطراب اجتماعی،

---

^۱. Self-presentation

^۲. Lantz and et al

^۳. Protective self-presentation

^۴. Social Anxiety

"اضطراب اجتماعی اندام"^۱ است. ناراحتی تجربه شده در چنین موقعیت هایی اضطراب اجتماعی اندام نامیده می شود. همان طور که اضطراب اجتماعی با رفتارهای محافظتی در دیگر حوزه های تعامل اجتماعی ارتباط دارد، می توان انتظار داشت که با رفتارهای محافظتی در حوزه ورزش نیز رابطه داشته باشد. ارتباط اضطراب اجتماعی اندام با ابعاد مختلف ارزیابی خود و برخی شاخص های اندام سنجی، مانند شاخص توده ی بدنی، قد، وزن و درصد چربی بدن مستندسازی شده است (رحمانی، ۱۳۹۰).

در این تحقیق در نظر داریم به بررسی و مقایسه نقش جنسیتی و اضطراب اجتماعی اندام در مردان ورزشکار رشته ایروبیگ ژیمناستیک و زنان ورزشکار رشته فوتسال پردازیم تا دریابیم آیا مشارکت زنان و مردان در رشته های نامناسب جنس می تواند بر روی جنسیت روانی و اضطراب اجتماعی اندام آنان تاثیر گذار باشد؟

بیان مساله :

علی رغم اینکه برای مدت هایی طولانی تصور بر این بود که تفاوت های جنسی بر اساس عوامل ژنتیکی و بیولوژیکی است ولی تحقیقات متنوع و مختلف نشان داد که بیشتر جنبه های زنانگی و مردانگی در حقیقت اکتسابی هستند. مطالعات متعدد نشان می دهد در سر تا سر فرایند اجتماعی شدن افراد یاد می گیرند که ورزش ها به سه صورت مردانه، خنثی و زنانه مطرح می شوند (الی، هیکس، ۲۰۰۵). به طوری که کوربین و نیکس^۲ (۱۹۷۰) به این نتیجه رسیدند که هر دو گروه دختران و پسران این پیش زمینه ی ذهنی را دارند که فعالیت های رقابتی که نیازمند توان، سرعت و قدرت هستند، فعالیت های مردانه محسوب می شوند. حتی ورزشکاران زن، ورزش هایی مانند فوتبال و راگبی را در مقایسه با تنیس و والیبال به عنوان ورزش های غیر زنانه در نظر می گیرند (سالیبوری و پاسر^۳، ۱۹۸۲). در مطالعه براندل و نیدر^۴ (۱۹۹۹) بر

^۱. Social Physique Anxiety

^۲. Corbin & Nix

^۳. Salisbury & Passer

^۴. Brandel & Nieder

روی نوع دیدگاه نوجوانان آمریکایی و آلمانی دریافتند که نوجوانان آمریکایی، والیبال و ژیمناستیک را نامناسب برای پسران و در میان نوجوانان آلمانی ژیمناستیک، باله و ایروبیک را نامناسب برای پسرها درک نمودند. نوجوانان آمریکایی فوتبال، هاکی روی یخ و بیس بال و نوجوانان آلمانی فوتبال آمریکایی، بوکس و کشتی را به عنوان ورزش‌های نامناسب برای دختران درک کردند. حال با توجه به نقش‌های جنسیتی و با توجه به اینکه جهان معاصر توأم با پیشرفت‌ها و رشد عقلانی که در بطن خود ایجاد کرده است توجه خود را بر مسائل شخصیتی انسان متمرکزتر ساخته است و از آنجا که بدن یکی از شاخص‌های نهایی و بیان‌های غایی جهان اجتماعی است که در آن قرار داریم، می‌توانیم بپذیریم که داشتن بدن زیبا نشانه‌ی ارزش‌های اجتماعی و تا حدودی، ساز و کار قدرت و کنترل اجتماعی است. مطالعه‌ی زیبایی‌ظاهری بدن انسان از مسایل مهم جامعه‌ی امروزی است. در دوران جدید، افراد در عرصه‌های تصمیم‌گیری و مشارکت در شبکه‌های اجتماعی نقشی مهم دارند (رافت‌جاه، ۲۰۰۷؛ منادی، ۲۰۰۹؛ ربانی و شیرینی، ۲۰۰۹). شکل بدنی استاندارد برای زنان این است که لاغر، کشیده و ظریف باشند در حالیکه از مردان انتظار می‌رود که عضلاتی بزرگ، تنومند و مشخص داشته باشند (دوورکین، ۲۰۰۱؛ کران^۱ و همکاران، ۲۰۰۴). ورزشکاران مردی که در ورزش‌های مردانه شرکت می‌کنند مانند تام برادی، درک چتر و دیوید بکهام، نه تنها برای موفقیت‌های ورزشی شان بلکه برای ظاهر بدنی و ارائه برتری‌های مردانگی خود محبوب و دوست‌داشتنی هستند (آلی و هیکس، ۲۰۰۵؛ دوورکین، ۲۰۰۱؛ وایلی، شو و هاویتز^۲، ۲۰۰۰). اگر چه زنان ورزشکاری که نیاز به ارائه برتری‌های ایده‌آل زنانه خود ندارند مانند ونوس و سرنا ویلیام، میا هام و جینا کارانو ورزشکاری رزمی، هنری و جنگنده، با مشکلات زیادی در رشته خود روبرو هستند چنانکه سعی می‌کنند که میان تصور زنانه و خصوصیات مردانه مربوط به رشته ورزشی شان تعادل ایجاد کنند (دوورکین، ۲۰۰۱). در حالیکه احتمال می‌رود بیشتر زنان ورزشکار با این چالش روبرو شوند، اما مردانی که در ورزش‌های زنانه

---

¹. Krane

². Wiley, Shaw, & Havitz

مانند اسکی روی یخ و رقص شرکت می کنند نیز با این وضع دشوار، مشکل دارند (اندرسون، ۲۰۰۵).

سوالی که اینجا مطرح می شود این است که پرداختن مردان به ورزش های زنانه و زنان به ورزشهای مردانه در مردانگی / زنانگی آنها و اضطراب اجتماعی اندام آنها تفاوتی ایجاد می کند ؟

اهمیت و ضرورت تحقیق:

در اکثر تحقیقات انجام شده به مقایسه نقش جنسیتی در ورزشکاران و غیر ورزشکاران پرداخته اند. آنچه در این پژوهش مد نظر محقق می باشد مقایسه سوگیری جنسیتی در جامعه ی ورزشکاران است که بر اساس مدل متنی به ورزش های مردانه و زنانه تقسیم بندی شده اند. پی بردن به اینکه آیا میزان مردانگی و زنانگی ورزشکاران رشته های ورزشی زنانه و مردانه متفاوت است؟ از طرفی بی تردید شکل ظاهری بدن همیشه در تعاملات اجتماعی دارای اهمیت بوده است. روانشناسان اجتماعی دریافته اند که مردم جذابیت ظاهری را با ویژگیهای شخصیتی پسندیده ای همچون هوشمندی، لیاقت و پذیرش اجتماعی همراه می دانند. از دیگر سو شکل ظاهری بدن نیز بخش مهمی از خودپنداره هر فرد محسوب می شود، بنابراین کسب تأیید دیگران در این زمینه برای شخص بسیار با اهمیت و مطلوب است. قسمت عمده ای از مطالعات مربوط به اضطراب اجتماعی اندام در زمینه ورزش و تمرینات ورزشی بوده، که در آن ارزیابی شکل بدن شیوع بیشتری دارد (رحمانی، ۱۳۹۰).

از آنجا که بدن هر فردی، جنبه بسیار مهمی از کلیت اوست، داشتن ارزیابی های مطلوب فرد از بدن خود امری مورد انتظار بوده و زمانی که فرد قادر به ساختن این تصویر مطلوب نباشد، این فرض ایجاد می شود که او آثار سوء اضطراب اجتماعی اندام را تجربه می کند (برون، ۲۰۰۰). بنابراین این تحقیق به بررسی جنسیت روانی و اضطراب اجتماعی اندام زنان فوتسالیست و مردان ابرویک ژیمناستیک می پردازد تا

---

¹. Anderson

². Brwon

دریابد آیا شرکت مردان و زنان در رشته های مخالف جنس آنها می تواند جنسیت روانی و اضطراب اجتماعی اندام آنان را تحت تاثیر قرار دهد؟

اهداف تحقیق:

هدف کلی این تحقیق: بررسی نقش جنسیتی و اضطراب اجتماعی اندام در مردان ورزشکار رشته ابروییک ژیمناستیک و زنان ورزشکار رشته فوتسال می باشد.

اهداف اختصاصی:

- ۱- تعیین سنخ جنسیتی غالب در زنان فوتسالیست.
- ۲- تعیین سنخ جنسیتی غالب در ورزشکاران مرد ابروییک ژیمناستیک.
- ۳- مقایسه مردانگی / زنانگی زنان فوتسالیست با مردان ابروییک ژیمناستیک.
- ۴- توصیف اضطراب اجتماعی اندام در زنان فوتسالیست و مردان ابروییک ژیمناستیک.
- ۵- مقایسه اضطراب اجتماعی اندام زنان فوتسالیست با مردان ابروییک ژیمناستیک.

سئوالات تحقیق:

- ۱- سنخ جنسیتی غالب در زنان ورزشکار رشته فوتسال چه سنخی می باشد؟
- ۲- سنخ جنسیتی غالب در مردان ورزشکار ابروییک ژیمناستیک چه سنخی می باشد؟
- ۳- آیا بین زنانگی زنان فوتسالیست و مردان ورزشکار ابروییک ژیمناستیک تفاوتی وجود دارد؟
- ۴- آیا بین مردانگی زنان فوتسالیست و مردان ورزشکار ابروییک ژیمناستیک تفاوتی وجود دارد؟
- ۵- میزان اضطراب اجتماعی اندام در زنان فوتسالیست در چه حدی می باشد؟
- ۶- میزان اضطراب اجتماعی اندام در مردان ابروییک ژیمناستیک در چه حدی می باشد؟

۷- آیا بین اضطراب اجتماعی اندام در زنان فوتسالیست با مردان ورزشکار اروپیک ژیمناستیک تفاوتی

وجود دارد؟

محدودیت‌های تحقیق :

محدودیت‌های قابل کنترل :

- انتخاب رشته فوتسال به عنوان رشته مردانه.

- انتخاب رشته اروپیک ژیمناستیک به عنوان رشته زنانه.

محدودیت‌های غیر قابل کنترل:

۱. عدم کنترل میزان دقت آزمودنی ها در پاسخ گویی به سوالات.

۲. عدم کنترل و آگاهی از وضعیت روحی و انگیزه ی آزمودنی ها در پاسخ به سوالات.

۳. کم بودن تعداد ورزشکاران مرد در رشته اروپیک ژیمناستیک به دلیل نوپایی رشته مذکور در کشور.

تعریف واژه های تحقیق:

نقش جنسیتی: نقش جنسیتی را می توان با شاخص هایی همچون اختصاص پاره ای از وظایف و کارهای

خانگی یا اجتماعی به یکی از دو جنس (برای نمونه اختصاص خانه داری و تربیت فرزندان به زنان و

اختصاص نان آوری و رهبری سیاسی به مردان) و نیز انتظار ویژگی های شخصیتی و رفتاری متفاوت از هر

یک از دو جنس (مانند انتظار روحیه و رفتار عاطفی از زنان و انتظار سلطه جویی و حسابگری از مردان)

تعریف کرد (بستان ۱۳۸۵).

نقش جنسیتی مردانه

تعریف مفهومی: مردانگی به عنوان ورود هدفمند و شایسته به دنیای بیرون از خانواده بر محور پیشرفت گرای و خودمختاری تعریف شده است و این صفات به عنوان صفات مردانه در نظر گرفته میشوند (سانتراک ۱۹۹۸).

تعریف عملیاتی: منظور از مردانگی در این تحقیق نمره ای است که فرد در پاسخ به پرسشنامه نقش جنسیتی بم فرم کوتاه ۳۰ ماده ای در سوالات ۱، ۳، ۴، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۱۹، ۲۱، ۲۷ به دست می آورد که شامل گویه هایی چون قاطعیت، تصمیم گیری... می باشد.

نقش جنسیتی زنانه

تعریف مفهومی: زنانگی با گرم و هیجانی بودن و مسئولیت پذیری در خانواده همراه است که حمایت و پرورش دهنده را فراهم مینماید (سانتراک ۱۹۸۸).

تعریف عملیاتی: منظور از زنانگی در این تحقیق نمره ای است که فرد در پاسخ به پرسشنامه نقش جنسیتی بم فرم کوتاه ۳۰ ماده ای در سوالات ۲، ۵، ۸، ۱۱، ۱۴، ۱۷، ۲۰، ۲۳، ۲۶، ۲۹ به دست می آورد که شامل گویه هایی چون با عاطفه، دلسوز، غمخوار... می باشد.

نقش جنسیتی آندروژنی

تعریف مفهومی: آندروژنی یک جهت گیری نقش جنسیتی است که در آن فرد صفات زیادی از هر دو اسنادهای زنانه و مردانه را در شخصیت خودش یکپارچه و متحد می سازد (بم ۱۹۸۷).

تعریف عملیاتی: منظور از نقش جنسیتی آندروژن در این تحقیق نمره ای است که فرد در پاسخ به پرسشنامه نقش جنسیتی بم، فرم کوتاه ۳۰ ماده ای به دست می آورد و میانگین نمره زنانگی و مردانگی او از نمره دهی ۴/۹ در هر دو مقیاس زنانگی و مردانگی بالاتر می باشد.